

TBMM
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Sayı : 8862

Tarih : 03.01.2025

21520

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Adalet Bakanı Yılmaz TUNÇ tarafından Anayasanın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Dr. Heval BOZDAĞ

Ağrı Milletvekili

Patnos L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu'nda bulunan Helin ÖZDEMİR, Hayriye GÖKSU ve Rümeysa BOZKURT isimli kadın mahpuslara uygulanan ve basına da yansıyan şiddet ve kötü muamele iddiaları üzerine 27.12.2024 tarihinde ilgili cezaevine bir ziyaret gerçekleştirdim. Mahpuslar, kendilerine verilen ekmeğin içinden çıkan pislik nedeniyle şikâyetle bulunmaları ve sonrasında gelen cevap üzerine yaptıkları protesto neticesinde kötü muamele ve işkenceye maruz kalmışlardır. Yapmış olduğum görüşmelerde mahpusların beyanları şu şekildedir:

Helin ÖZDEMİR “Yemekler ile ilgili sürekli sorunlar yaşıyoruz, taş, böcek, sinek sıkça gördüğümüz şeyler, süt ürünleri, sütlaç-yoğurt bozuk olabiliyor. Tarihi tam hatırlamamakla birlikte olayın gerçekleştiği günden 4-5 gün önce (13-14 Aralık) verilen ekmekte kuş pisliği tespit edip baş memura ilettik, o da müdüre durumu bildirmiş, müdür şikâyet dilekçesi yazabileceğimizi kendisinin de bu durumdan rahatsızlık duyduğunu ifade etti.” Şikâyet dilekçesi açık cezaevine yazılmış. Savcılığa neden yazılmadı diye sorduğumda; daha önce yemekler ile ilgili bazı şikâyetleri olduğunu ve savcılığa yazdıklarını ama savcının gelip “sadece siz şikâyetçisiniz başka kimseden bu şikâyetleri almıyoruz” diyerek gittiğini, çözüm bulamadıkları için savcılığa yazmayı gerek görmediklerini belirtmiştir.

18 Aralık 2024 tarihinde kendilerine tebliğ edilen Patnos Açık Ceza İnfaz Kurumu'nun cevabında mahpusların kasıtlı olarak kurumu karalamak amacıyla bu şikâyeti dile getirdikleri belirtilmiş. Şikâyet dilekçelerine cevaben suçlanmış olmalarını kabullenemediklerini belirten Helin Özdemir “biz bir şikâyet dilekçesi yazmayı düşünmüyorduk, sadece durumu baş memura ilettik, onlar da sonuçta aynı yemeği ekmeği tükettiler, amacımız kurum karalamak değildi”

diye belirtmiştir. Gelen cevap üzerine müdür ile görüşmek ve bu suçlamadan dolayı özür beklediklerini baş memura ileterek, avluda havalandırmada oldukları sırada müdür gelmezse eğer içeri girmeyeceklerini belirttiklerini aktaran Helin ÖZDEMİR: *“Akşama doğru müdür, yanında erkek ve kadın infaz memurları ile -tüm avluyu dolduracak bir kalabalık ile 40-50 kişi kadar-geldi. Zor kullanarak, plastik kelepçe ile ters kelepçe takılarak ve şiddet uygulanarak içeri alındık ve revire götürüldük. Yer buz ve kaygandı yere düşelim diye ayağımıza vuruyorlardı, diğer arkadaşlar karşılık verdiler”*. Mahpus, ayakkabılarının ayaklarından çıktığını, revir koridorunda şiddet uygulanmaya devam edildiğini, kalkanlar ile duvara sıkıştırıldığını, darbe nedeniyle yine sol dudak kenarının patladığını, revirde doktor karşısında dahi ters kelepçeli ve başının öne bastırıldığını, boğazının sıkıldığını ifade etmiştir. Şiddet gördükleri apaçık ortada iken doktorun *“darp edildiniz mi?”* diye sorması üzerine muayeneyi kabul etmediklerini belirtmiştir.

Ritim bozukluğu tanısı olduğunu, bu nedenle Patnos Devlet Hastanesi’ne sevkinin yapıldığını, orada tetkik edildiğini, bir değerın yüksek çıktı denilerek serum verildiğini, darp raporu istediğini fakat tamam denilerek oyalandığını, kadın baş memurun da kendileri ile geldiğini ve bir üst yazıyı doktora okuttuğunu, sonrasında rapor verilmeden geri döndüğünü belirtmiştir. Kendisine hastanede rapor düzenlendiğini ve bu raporu gördüğümü söylediğimde ise bilgisinin olmadığını, ne revirde ne hastanede darp muayenesi olmadığını ifade etmiştir.

Darp izlerini gösteren mahpusun; sol bilek bölgesinde yaklaşık 4x5 cm ebatlarında solmaya yüz tutmuş yeşil kahverengi sarı görünümde ekimotik alan, sağ dirsekte 2x3 cm yeşil-sarı soluk ekimotik alan tarafımca görülmüştür. Mahpus sağ bacağına darp almış olduğunu, ayaklarında ve dizinde morluklar olduğunu ifade etmiştir.

Hayriye GÖKSU *“Bize cezaevi kurumunu karalama suçlaması ile adli soruşturma açacaklarını söylediler, bunun üzerine şikâyetçi olmak isterken soruşturmalık olmamıza itiraz ettik”* diye belirterek, *“Bizim şikâyet etmek gibi bir niyetimiz de yoktu, müdür dilekçe verin dedi”* diye de eklemiştir.

“Avluda bir özür bekliyorduk, 40-50 kişi geldiler, kadın-erkek gardiyanlar, kalkanlar-coplar ters kelepçe yapıp revire götürdüler. Sürekli kafamıza vuruyorlardı, Helin’i duvara yaslamışlardı. Revirde elimiz bağlı idi, doktor bizi böyle muayene etti. Böyle muayeneyi kabul etmediğimizi söyledik, bunda ısrarcı olduk ve doktor da bizi muayene etmek istemediğini söyledi, sonra hücreye götürdüler bizi. Sonra müdür geldi ve Helin’e bağırdı ”biz mi yaptık biz mi sizden özür dileyeceğiz, siz kimsiniz amacınız ne” diye bağıırıyordu. Helin karşılık verince baş memur Helin’in boğazını sıktı. Sonra biz de bırakın diye bağırdık. Helin’i bıraktılar, bizi hücrelere götürdüler. Ben ve Rümeyssa hücrede 5 dk. kaldık sonra koğuşa götürüldük. Helin’in

de getirilmesini istedik, sonra onu da getirdiler. Hastaneden darp raporu istedik önce Helin'i götürdüler. Helin bir üst yazı ile götürüldü, orada ona darp raporu verilmemiş. Bunun üzerine biz de hastaneye gitmekten vazgeçtik."

Darp izlerini gösteren mahpusun; sağ el bileğinde kelepçe izi yeşil-sarı renkli ekimoz iyice solmuş olarak tarafımdan tespit edilmiştir. Mahpus dizlerinde ve bacaklarında darp izleri ve morluklar olduğunu ifade etmiştir.

Rümeysa BOZKURT *"Yemeklerden böcek, sinek, taş çıkmasına alıştık. O yüzden yemekleri genelde yiyemiyoruz, kahvaltılık ile idare ediyoruz."*

Diğer mahpusların anlattığı ifadeler ile örtüşen bir şekilde olayın gelişimini anlatmıştır. Olay günü müdür beyi bekliyoruz dediklerini, müdürün gelmediğini sonra baş memurun gelip *"sizi içeri alacağız"* dediğini ifade etmiştir. Sonra *"girmiyor musunuz deyip erkek gardiyanlarla geldiler o sırada kol kola girdik ve direndik. Daha önce yaptığımız eylemlerde böyle bir tavır ile karşılaşmamıştık. Revirde erkek bir doktorun gözü önünde darp edildik, doktor bize muayene olmak istiyor musunuz diye sordu. Benim başımı eğiyorlar, ters kelepçeliyim, ayaklarıma vuruyorlar, doktor görüyor, 'muayene olacak mısınız?' diye soruyor."*

Boyun sağ tarafında solmuş ekimoz (sarı yeşil renkli) tarafımda tespit edilmiştir. Mahpus, bilek ve dizlerinde morluklar oluştuğunu, saçlarının çekildiğini, koğuşa geldiğinde saçlarının dökülerek eline geldiğini ifade etmiştir.

Bu bağlamda;

1. Patnos L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda yaşanan işkence ve kötü muamele uygulamalarından haberdar mısınız?
2. Bizzat tarafınızca yapılan *"Türkiye Cumhuriyeti Devleti özellikle işkenceye sıfır tolerans kapsamı içinde cezaevlerinde de işkenceye kesinlikle müsaade etmeyen bir devlettir"* açıklamalarının gereğini yapacak mısınız?
3. Cezaevi ziyaretini gerçekleştirdiğim 27.12.2024 tarihinde olayın üzerinden 9 gün geçmiş olmasına rağmen vücutlarının çeşitli yerlerinde gözle görülen izler taşıyan mahpusların savcılık tarafından hala beyanlarına başvurulmamış ve re'sen soruşturma açılmamıştır. İvedilikle bir soruşturma başlatılması sağlanacak mıdır?
4. Mahpusların beyan ve şikayetlerinin bir an önce alınarak, olay gününe ait tüm kamera kayıtlarının eksiksiz toplanıp soruşturmaya esas alınması sağlanacak mıdır?
5. İşkence olayına karışan, mahpuslar tarafından isim, görev ve fiziki özellikleri ile tarif edilen kamu memurlarına olaya ilişkin soruşturma başlatılacak mıdır?

6. Mahpuslar tekrardan hastaneye sevk edilerek İşkence ve Diğer Zalimane İnsanlık Dışı Aşağılayıcı Muamele veya Cezaların Etkili Biçimde Soruşturulması ve Belgelendirilmesi için El Kılavuzu olan İstanbul Protokolü'ne uygun tıbbi raporlama yapılması sağlanacak mıdır?
7. Patnos L Tipi Kapalı Cezaevi revir doktoru ve Patnos Devlet Hastanesindeki görevli hekimin İstanbul Protokolü'ne ve hekimlik meslek etik kurallarına uygun muayene gerçekleştirmedikleri gerekçesi ile haklarında soruşturma açılması sağlanacak mıdır?
8. Kamuoyunun da malumu olan ve cezasızlık politikalarının bir yansıması olarak görülen "kısıtlılık/gizlilik kararı" verilmeden tarafsız kurumların da takibine açık hale getirilerek etkin bir soruşturma yürütülmesi sağlanacak mıdır?